

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نکات مهم و پرتکرار

رویه قضائی

بر اساس کتاب دکتر مدنی

۱ - رویه قضائی شکل کلی **تصمیم مکرر الزام آور قضائی** است .

۲ - **وجه تمایز رویه قضائی با قانون** ← رویه قضائی توسط قضاات و قانون توسط قانون گذار به تصویب می رسد .

۳ - **ارتباط رویه قضائی با عرف**] هر دو از منابع حقوق هستند .
هر دو طی زمان شکل می گیرند .
هر دو در حقوق مدون نیاز به حمایت قانون دارند .

۴ - **وجه تمایز دکترین و رویه قضائی** ← دکترین یک کار صرفاً علمی است .

۵ - نظریات دانشمندان حقوق از دو طریق در علم حقوق اثر می گذارد یکی **از راه تاثیر در رویه قضائی و دیگری از راه تاثیر در وضع قانون** .

۶ - رویه قضائی نمی تواند مغایر با **اصول حقوقی** باشد .

۷ - **تفسیر قانون** در واقع پل ارتباطی است بین **قانون و رویه قضائی** .

۸ - در کشورهایی که حقوق مدون دارند ، رویه قضائی باید متکی با **قانون** باشد .

۹ - قانون اساسی **دو نوع تفسیر قوانین عادی** را از هم تفکیک ساخته :

اول . **تفسیر قانونی قانون** ← در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است .

دوم . **تفسیر قضائی قانون** ← در صلاحیت قضاات می باشد که در جریان انجام وظیفه قانون را تفسیر می نمایند .

۱۰ - اجازه قانون اساسی در مورد تفسیر قضاات بر طبق اصل ۷۳ فقط مربوط به **قوانین عادی است نه قانون اساسی** .

۱۱ - حقی که در اصل ۷۳ برای دادرسان قائل شده مربوط به **تفسیر قوانین اعم از عادی و اساسی** است .

۱۲ - مراجع تفسیر قانون در حقوق ایران عبارت اند از : **قانون گذار ، علمای حقوق و مراجع قضائی** .

۱۳ - **روش های تفسیر قانون**

اول . روش تحت اللفظی

در این روش علم و آگاهی قانون گذار به حوزه قانون مفروض است .

در این روش فرض این است که قانون گذار به هنگام وضع قانون احاطه به همه مسائل و به تمام ابعاد قضایی قابل طرح داشته و همه چیز را در حوزه قانون پیش بینی می کرده است .

روش تحت اللفظی قانون بستگی با حاکمیت ملت دارد .

در این روش قاضی دادگاه نمی تواند بنابر میل و اراده خود ایجاد قاعده حقوق کند و نمی تواند سابقه برای رویه قضایی به وجود آورد .

این شعار که یک متن صریح قانون باید با قاطعیت اجرا شود حتی اگر راه حل موجود در آن مناسب زمان و اوضاع و احوال روز نباشد مربوط می باشد به تفسیر تحت اللفظی

این انتقاد که از مقدمات تهیه قانون نمی توان نظر قانون گذار را درک نمود بر این نوع تفسیر از قانون وارد شده است .

ابزار و وسایل این روش عبارت اند از : بهره گیری از دستور زبان ، مراجعه به کارهای مقدماتی ، بهره گیری از وحدت ملاک ، توسل به طریق اولویت و توسل به مفهوم مخالف .

نکته : قیاس وسیله توسعه دادن حکم خاص قانون به موارد مشابه است .

دوم . تزلزل تفسیر تحت اللفظی

سوم . تفسیر علمی آزاد

۱۴ – مهمترین و اساسی ترین تقسیم بندی رویه قضائی در ایران بر حسب **لازم الاتباع بودن** است .

۱۵ – درجه اعتبار رویه قضائی

برای **میزان قدرت و اعتبار رویه قضائی** سه ملاک وجود دارد که عبارت اند از : **قانون ، کثرت آرائی که رویه قضائی را ایجاد کرده است و درجه دادگاه .**

۱۶ – در ایران تفسیر قانون اساسی به عهده **شورای نگهبان** و **شرح و تفسیر قوانین عادی** در صلاحیت **مجلس شورای اسلامی** است .

۱۷ – رویه قضائی هم مثل قانون قابل اصلاح و تغییر است . وسایل تغییر و اصلاح رویه قضائی عبارت است از **قانون ، هیئت عمومی دیوان عالی کشور و تصمیم دیگر قضات .**

۱۸ – مرجع تفسیر قانونی ، **مجلس شورای اسلامی** است .

- ۱۹ - الزام موجود در آرا وحدت رویه ، الزام **قانونی** است .
- ۲۰ - حقوق اساسی کشورها در اصل تفکیک قوا ، مرهون نظریات **منتسکیو** هستند .
- ۲۱ - کشف مصادیق نظم عمومی و اخلاق حسنه به عهده **قضات کشور** است .
- ۲۲ - **دکترین یک کار صرفاً علمی** است و در مقام ابراز نظر توجه خاصی به یک پرونده و طرفین دعوی و استدلال آنها ندارد .
- ۲۳ - **استاد لاپراول** معتقد است حقوق اساسی در بسیاری از اصول کلی خود مرهون دکترین است .
- ۲۴ - به حکم کلی که احکام جزئی از آن استخراج می شود ، **قاعده** گفته می شود .
- ۲۵ - رویه های قضائی **تراجم ، تناقض و تعارض قوانین** را مرتفع می نماید ، موارد **نقص ، سکوت ، اجمال و ابهام** را برطرف می سازد .
- ۲۶ - رویه قضائی جامعه را از اجرای صحیح **قانون** مطمئن می سازد .
- ۲۷ - رویه قضائی لازم الاتباع در حکم **قانون** است و قلمرو مکانی آن در تمام کشور است و برای کلیه ساکنین کشور اعم از اتباع داخله و خارجه قابل اعمال است مگر در مواردی که قانون استثناء کرده است .
- ۲۸ - مهمترین و اساسی ترین تقسیم رویه قضائی بر حسب **لازم الاتباع بودن و یا غیر لازم الاتباع بودن** آنها است .
- ۲۹ - کامل ترین تعریف **رویه قضائی** ← شکل کلی تصمیم مکرر قضائی است که در موارد مشابه به لحاظ الزام معنوی و یا الزام قانونی مبنای حکم قضائی قرار می گیرد .
- ۳۰ - عادت و رسمی که حالت الزام پیدا کرده باشد ← **عرف**
- ۳۱ - عرف و رویه قضائی ، زمینه ساز **قانون** است .
- ۳۲ - شعبه های شورای عالی ثبت ← **املاک و اسناد**
- ۳۳ - علت محدودیت قاضی جزایی در تفسیر قانون کیفری ← **اصل قانونی بودن حقوق جزا**
- ۳۴ - کشورهای **فرانسه ، بلژیک و آلمان** دارای حقوق نوشته هستند . در کشورهای دارای حقوق نوشته **دیوان عالی آن کشور** رویه قضائی را وحدت می بخشد .
- ۳۵ - وظیفه تطبیق قانون بر مصادیق جزئی و استخراج حکم فرعی از اصول بر عهده **قاضی** است .

۳۶- در صورت تعارض قانون با رویه قضائی ← رویه قضائی فسخ و بلااثر می گردد .

۳۷- آراء جزئی وحدت رویه در صورتی عطف به ما سبق می شوند که ← مساعد به حال متهم باشد .

۳۸- در سکوت قانون عادی ← قاضی حق تفسیر دارد .

۳۹- نقش و فایده رویه قضائی در ارتباط با قانون

به قانون قدرت تحرک می بخشد .

می تواند تا حدودی نقاط ضعف قانون را برطرف کند .

تجسم تحولات تاریخی کشور بخصوص در قسمت دگرگونیهای قضائی است .

زمینه را برای قانون گذار فراهم می آورد تا در وضع قانون دچار اشتباه نشود .

باعث می شود قضات وظیفه خود را با اندیشه عمیق قضائی همراه سازند .

۴۰- قلمرو زمانی رویه های قضائی غیر لازم الاتباع ← قلمرو زمانی مشخص و معینی ندارند .

۴۱- مرجع تجدید نظر نسبت به آراء هیات نظارت ← شورای عالی ثبت

۴۲- در صورتی که رای هیات نظارت متناقض باشد ← از شورای عالی ثبت درخواست رای وحدت رویه می شود .

۴۳- به موجب قانون عادی سال ۱۳۲۸ آراء وحدت رویه قضائی در حکم قانون است .

۴۴- در ایران امر تطبیق آیین نامه و تصویب نامه با قانون اساسی بر عهده قضات دادگاه ها است .

۴۵- شورای نگهبان نسبت به اعلام مغایرت یا عدم مغایرت آراء وحدت رویه با قانون اساسی و موازین شرعی صالح است .

۴۶- عمل هیات عمومی دیوان عالی کشور در ایجاد رای وحدت رویه قضائی به معنای ← تفسیر قوانین موجود

۴۷- به موجب قانون اساسی نظارت بر اجرای صحیح قوانین در محاکم از اختیارات ← دیوان عالی کشور

۴۸- بهترین نوع تفسیر بوسله قانون گذار انجام می شود .

۴۹- رسیدگی به شکایات از تصویب نامه ها و آیین نامه های خلاف قانون در صلاحیت دیوان عدالت اداری است .

۵۰- رویه قضائی قابل اصلاح است .

۵۱- در **قانون آیین دادرسی کیفری** از قوانین موضوعه ایران، بر منبع حقوق بودن رویه قضائی تأکید شده است.

۵۲- موارد مساعد جهت ایجاد رویه قضائی

اول. **تناقض** یا تعارض قانون $\leftarrow$ به حالتی که دو قانون نتوانند با هم جمع شوند و اجرا شوند گویند.

دوم. **تراجم** قانون $\leftarrow$ هرگاه دو حکم برای یکدیگر زحمت فراهم نمایند که نتوان بهر دو عمل کرد گویند.

سوم. نقض قانون $\leftarrow$ قانون وقتی **ناقص** است که طوری انشاء شده باشد که همه مواردی را که باید اعلام حکم کند و در بر گیرد را شامل نشود.

چهارم. سکوت قانون $\leftarrow$ وقتی که قانون در مقام بیان حکم باشد مع الوصف حکمی را اعلام نکند قانون سکوت کرده است.

پنجم. **اجمال** قانون $\leftarrow$ اجمال قانون زمانی است که قانون ناقص نباشد ولی رسائی کافی از آن دیده نشود کلماتی را به کار گرفته که ممکن است چند معنی از آن فهمیده شود.

به موجب ماده ۲۰۱ قانون مدنی (اشتباه در شخص طرف به صحت معامله خللی وارد نمی آورد مگر در مواردی که شخصیت طرف علت عمده عقد باشد) با توجه به مفهوم کلمه (خللی) این قانون **اجمال** دارد.

۵۳- با توجه به **اصل تفکیک قوا** (وفق اصل ۵۷ قانون اساسی) ، در قانون اساسی برای **دیوان عالی کشور** ایجاد وحدت رویه قضائی در نظر گرفته شده است.

۵۴- نقاط تاریک و مبهم قانون با آراء قضات روشن می گردد و با آراء وحدت رویه ، عدم تساوی در تصمیمات قضائی از بین می رود نشان دهنده $\leftarrow$ **رویه قضائی عامل اجرای درست قانون اساسی** می باشد.

۵۵- **رویه قضائی** ساخته فکر و عمل قضات است.

۵۶- نقطه اوج شناسایی دستگاه قضا $\leftarrow$ **رویه قضائی**

۵۷- ایجاد وحدت رویه قضائی برای سازمان ثبت $\leftarrow$ **شورای عالی ثبت**

۵۸- اجتهاد در فهم قانون ، کار **هیئت عمومی دیوانعالی کشور** است.

۵۹- **رای وحدت رویه دیوان عالی کشور** همچون **قانون** لازم الاتباع بوده و دارای الزام قانونی است.

۶۰- **رویه قضائی** راه حل نسبتاً ثابت قضات در استفاده از قانون است.

۶۱- در راستای تأثیر گذاری دكترین حقوقی بر اتلای حقوق نظریات ، **ژان ژاك روسو** در باب قرار داد اجتماعی موجب پیدایش و تثبیت اصل حاکمیت ملی گردید .

۶۲- **اصول حقوقی** معیار و ضابطه خوب و بد قانون بوده و پایه ای برای رویه قضائی است .

۶۳- دادرسان در مقام تمییز حق ، حق تفسیر **قوانین عادی و اساسی** را دارند .

۶۴- **تفسیر قانون گذار** از قانون مانع از آن است که اختلاف سلیقه و نظر مراجع مختلف ، موضوع را بیشتر در ابهام فرو برد .

۶۵- **قانون** بزرگترین ضامن حفظ آزادی و حقوق افراد است .

۶۶- رویه های قضائی هیئت عمومی دیوان عالی کشور ، استنکاف از اجرای قانون محسوب می شود .

۶۷- **شورای عالی ثبت** مرجع وحدت رویه (شبه قضائی) شناخته شده است .

۶۸- آیین نامه های قانونی مربوط به تشکیل دیوان عدالت اداری پس از تصویب **رئیس قوه قضائیه** به مورد اجرا درمی آید .

۶۹- اجرای تفسیر از همان **زمان اجرای قانون** است .

۷۰- **رای قضایی** شکل کلی نداشته و مربوط به یک پرونده می باشد .

۷۱- پایه های اصلی حقوق ، **تفسیر** است .

۷۲- در جریان عملیات ثبتی اختلافاتی بین اشخاص و اداره ثبت پیش می آید رسیدگی به این اختلافات با مرجع **هیئت نظارت** است .

۷۳- **در مورد معامله معارض** ← معامله اول با سند عادی و معامله دوم با سند رسمی باشد .

۷۴- عبارت (در صورتی که حق یا دینی بر عهده کسی ثابت شود اصل بقاء آن است) ، مربوط است به ← **اصل استصحاب**

۷۵- اگر در منابع و فتاوی هم سکوت بود رویه قضائی با استفاده از **تکنیکهای حقوقی** شکل می گیرد .

۷۶- در صورتی که عنوان شکایت به دیوان عدالت اداری مغایر ت مصوبه دولت با موازین اسلامی باشد دیوان شکایت را به **شورای نگهبان** ارسال می دارد .

۷۷- وفق ماده واحده مصوب **۱۳۲۸** رای وحدت رویه **الزام آور** بوده و ممکن است با رای وحدت رویه دیگری ملغی شود .

۷۸- هر گاه در موارد مشابه آرا متناقض از یک یا چند شعبه دیوان عدالت اداری صادر شود **رئیس کل** مکلف است موضوع را در **هیئت عمومی دیوان** مطرح نماید .

۷۹- **رای اصراری** صرفاً " برای دادگاه سوم (هم عرض ماهیتی) لازم الاتباع است و همچنین رای اصراری را هم ردیف **رای وحدت رویه** شناخته اند (ترمینولوژی حقوقی) در حالیکه به نظر می رسد وضع رویه قضائی لازم الاتباع را ندارد و **اگر عنصر تکرار در آن نظریه باشد می تواند در ردیف رویه های قضائی دیوان کشور محسوب شود .**

۸۰- وظیفه اصلی دیوان عالی کشور در ارتباط با رویه قضائی ← **تصویب آراء وحدت رویه و لازم الاتباع**

۸۱- با فرض تسلط قاضی بر منابع حقوقی ، باید از **رویه های غیر لازم الاتباع** اطلاع داشته باشد .

۸۲- در متون اسلامی و فقهی سابقه رویه قضائی تا حدودی در **ابلاغ حکومت به مالک اشتر** دیده شده است .

۸۳- در **آلمان** تنها آرای اصولی عدالت اداری به طور رسمی منتشر می گردد .

۸۴- رویه قضائی در جامعه بین المللی به عنوان **منبع فرعی ، قواعد حقوقی** است .

۸۵- قاعده حقوقی تسلیط با قاعده حقوقی **لاضرر وضع تراحم** پیدا می کند .

۸۶- به تفسیری که مجلس از قوانین می کند **تفسیر قانونی** گفته می شود .

۸۷- در کشورهای دارای نظام حقوقی **کامان لا ، رویه قضائی** اهمیت بیشتری دارد .

۸۸- **در کامان لا ،** قاضی مفسر قانون نیست ، قاضی مبین اراده قانون گذار محسوب نمی شود ، قاضی کسی است که توانائی دارد در انبوهی پیشینه قضائی نکته مورد نظر را دریابد و آن را بکار ببندد و در کامان لا قاضی **ایجاد کننده قانون** است.

۸۹- ماده ۳۸ اساسنامه دیوان بین المللی دادگستری **رویه قضائی** را در ردیف **عقاید برجسته علمای حقوق به عنوان منبع فرعی قواعد حقوق شناسایی** می نماید .

۹۰- شورای نگهبان برای انطباق قانون عادی با موازین اسلام و قانون اساسی **بدواً " ۱۰ روز** مهلت دارد .

۹۱- مطابق ماده ۲۰ مکرر قانون ثبت ، شعبه مربوط به املاک از **۳ نفر که ۲ نفر از قضات دیوان عالی کشور به انتصاب وزیر دادگستری است** تشکیل می گردد .

۹۲- **اصل براءت** ← اگر کسی مدعی حق یا دینی بر دیگری باشد باید آن را اثبات کند والا مطابق این اصل حکم به براءت مدعی علیه خواهد شد .

۹۳- **دلایل لزوم تفسیر :**

استفاده نکردن از تفسیر یعنی متوقف ساختن علم حقوق

قانون قاعده کلی است و قانون گذار نمی تواند برای هر مورد حکم خاص وضع کند .

شناسایی نمودن و انتقال دادن حکم کلی قانون بر شخص خاص و موضوع معین به کمک تفسیر صورت می گیرد .

۹۴- در کشورهایی که متکی به قانون هستند و مراجع قانون گذاری آنها در چهار چوب معین می کنند نقطه تبلور حقوق را در **رویه های قضائی** جستجو می کنند .

۹۵- از مواردی که تصمیمات دیوان بین المللی دادگستری وضع رویه را پیدا کرده و صاحب منبع به آن اشاره می کند ، می توان به **دعوای غرامت** اشاره کرد .

۹۶- در جامعه بین المللی **آراء دیوان بین المللی دادگستری** مورد استناد واقع می شود و همچنین **آراء داوری های بین المللی** هم گاهی منشاء رویه قضایی است و **رویه های قضایی کشورها** هم گاهی می تواند شاهی بر نحوه عمل دولت ها باشد و مورد استناد قرار گیرد .

۹۷- اصل ۱۶۷ قانون اساسی مبنی بر اینکه قاضی موظف است کوشش کند حکم هر دعوا را در قوانین مدون بیابد هدایت گر قاضی به سوی ایجاد **رویه های قضائی غیر لازم الاتباع** است .

۹۸- برای به رسمیت رسیدن هیات عمومی دیوان عدالت اداری حضور **لااقل سه چهارم** از روسای شعب لازم است بنابراین با وجود ۳۰ شعبه لااقل **۲۳ نفر** از روسای شعب باید جمع باشند .

۹۹- مرجع ایجاد کننده وحدت رویه ، **هیات عمومی دیوان عالی کشور** است .

۱۰۰- **عرف** قاعده حقوقی که مستقیماً "مردم در طی زمان آن را ساخته باشند و اجرای آن را لازم بدانند .

۱۰۱- قانون اساسی برای قوه مجریه **وظایف تفنینی** قائل شده است مثل تصویب اساسنامه به عنوان قانون .

۱۰۲- وظیفه پاسداری از قانون اساسی به عهده **شورای نگهبان** است .

۱۰۳ - در **الزام معنوی** قضات دیگر رویه قضائی را مبنای استنباط خود قرار می دهند .

۱۰۴ - **تفاوت عمده تفسیر قضائی با تفسیر قانونی** ← در اولی نباید به طور عموم و قاعده کلی باشد اما در دومی در شکل قاعده کلی و عام است .

۱۰۵ - وظیفه تطبیق قانون بر مصادیق جزئی و فرعی بر عهده **قاضی** است .

۱۰۶ - متخصصین علم حقوق عدم تفسیر قوانین کیفری را دنباله و نتیجه **اصل قانونی بودن حقوق جزا** دانسته و برای آن اهمیت زیادی قائل اند .

۱۰۷ - حق دیوان عدالت اداری در ایجاد رویه قضائی از سوی **قانون دیوان عدالت ۱۳۶۰** اعطا شده است

۱۰۸ - رویه های قضائی کشور **فرانسه** محدود به مزر های آن نبوده و دیگر کشورها نیز از آن بهره می برند .

۱۰۹ - ملاک قدرت و درجه اعتبار آراء وحدت رویه هیات عمومی دیوان عدالت اداری ، **قانون** است .

۱۱۰ - مطابق قانون امور حسبی ، در مواردی که نسبت به سوء استنباط از مواد قانون امور حسبی اطلاع حاصل شود **دادستان** دیوان کشور نظر هیات عمومی دیوان کشور را خواستار می شود .

۱۱۱ - از دیدگاه رنه داوید ، رویه قضائی **آلمان** بهترین نمونه از ایجاد رویه قضایی با بهره گیری از عبارات کلی قانون به شمار می رود .

۱۱۲ - وسیع ترین و سریع ترین طریقه تغییر و اصلاح رویه قضائی در ایران ناشی از **قانون** است .

۱۱۳ - **عبدالله بن مقفع** از منصور عباسی خواست آراء متناقض قضات عراق را جمع آوری کرده و برای ایجاد روش واحد ، دستورالعمل برای قضات بفرستد .

۱۱۴ - قدمت رویه قضائی در حقوق انگلستان ← **یش از هفت قرن**

۱۱۵ - بارزترین نمونه تصمیمات دیوان بین المللی دادگستری که مبنایی برای معاهدات بین المللی شده ← **دعوی شیلات انگلیس و نروژ**

۱۱۶ - رای دادگاه با **تکرار و کلی بودن** می تواند به صورت رویه قضائی در آید .

۱۱۷ - نظریات **جان لاک** باعث شد که حقوق اساسی فرد مورد توجه قرار گیرد و در قوانین اساسی وارد شود .

۱۱۸- تشخیص عدم مغایرت مصوبات مجلس با **اکثریت فقها** و تشخیص عدم تعارض آنها با قانون اساسی بر عهده **اکثریت همه اعضای شورای نگهبان** است .

۱۱۹- در صورت عدم اظهار نظر شورای نگهبان نسبت به مصوبات مجلس در مدت مقرر قانونی ، شورای نگهبان **مدت ۱۰ روز** دیگر را از مجلس مهلت می گیرد .

۱۲۰- ابن حزم اندلسی در الاحکام می نگارد که عبدالله بن مسعود به مردم گفت اگر خواستید به دادرسی بپردازید به قرآن رجوع کنید و اگر در آیه های قرآن حکم را نیافتید به دادرسی پیامبر (ص) مراجعه کنید و اگر در آنجا هم یافت نشد به شیوه دادرسی در **رویه قضائی شایستگان** روی آورید .

نکته : در **کتاب الاحکام** به شیوه دادرسی شایستگان اشاره شده است .

۱۲۱- کتاب روش تفسیر اثر **فرانسوا ژنی** حقوق داد مشهور فرانسوی است .

۱۲۲- قواعدی که از عمق جامعه ریشه گرفته و پایه های آن را می توان در اصول اخلاقی و مذهبی و آداب و رسوم همگانی شناسایی نمود در اصطلاح **اصول حقوقی** نامیده می شود .

تعریف دیگر **اصول حقوقی** عبارت است از : قواعدی کلی که شالوده بسیاری از قوانین قرار گرفته و به خاطر سابقه طولانی ، نفوذ و اعتبار ویژه ای یافته است .

۱۲۳- کشورهای متکی به نظام حقوقی کامان لا عبارت اند از : **انگلیس ، آمریکا ، کانادا و استرالیا** .

۱۲۴- هرگاه بین دو حکم تزامم باشد در صورتی که یکی نسبت به دیگری مهمتر باشد آن مقدم است .

۱۲۵- **قانون** می تواند رویه قضائی را متوقف سازد . **قانون** می تواند عرف را از حالت الزام خارج سازد . **عرف و رویه قضائی** هر دو زمینه ساز قانون هستند .

۱۲۶- کار **مجلس** مستلزم تشریفات و وقت گیر است .

۱۲۷- در صورت موافق نبودن رویه قضائی با روح قانون ، قانون گذار **از طریق وضع قانون** آن را بلااثر می سازد .

۱۲۸- اینکه قاضی باید مقنن شود عقیده **ژنی** بود .

۱۲۹- اصول حقوقی بیانگر **عدالت و اخلاق** است .

۱۳۰- توقیف سهم مشاع مدیون در رویه قضائی مجاز است .

۱۳۱- در صورت اختلاف مالکیت در مرود اموال منزل بین زن و شوهر ، وسایل اختصاصی متعلق به هر یک از زن و شوهر و وسایل عمومی تنصیف می شود .

۱۳۲- یک قاضی می بایست در آستانه پذیرفتن کار قضائی از قوانین و مقررات کشور ، رویه های قضائی لازم الاتباع و رویه های غیر لازم الاتباع مطلع باشد .